

SOCIOLOGY

સમાજશાસ્ત્ર

PAPER-III

પ્રશ્નપત્ર-III

Note :— This paper has two parts A and B. *All* questions are compulsory.

નોંધ :— આ પ્રશ્નપત્રના બે વિભાગ છે (અ અને બ). બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Part A

વિભાગ 'અ'

Note :— This part has *ten* short essay type questions of 16 marks each to be answered in about 300 words each.

નોંધ :— આ વિભાગમાં કુલ દસ પ્રશ્નો ટુંકા નિબંધ સ્વરૂપના છે. તે પૈકી પ્રત્યેક પ્રશ્નના ૧૬ ગુણ છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો જવાબ લગભગ ૩૦૦ શબ્દોમાં આપવાનો છે.

1. Phenomenology deals with how people in everyday life make sense of their activities. Explain.
ઘટનાશાસ્ત્ર એ લોકો તેમની રોજ-બરોજની પ્રવૃત્તિઓનું અર્થઘટન શું કરે છે તેની સાથે નિસ્બત ધરાવે છે. સમજાવો.

Or

અથવા

Describe Goffman's explanation of face to face interaction.

ગોફમેને આપેલ “મોઢા-મોઢની આંતરક્રિયાઓ” ના ખુલાસાઓની ચર્ચા કરો.

2. Show how Habermas brings out the distinction between communication and work.

હેબરમાસ સંદેશા-વ્યવહાર અને કાર્ય વચ્ચેનો તફાવત કેવી રીતે છે તે દર્શાવો.

Or

અથવા

Explain the basic features of neo-functionalism.

નવ-પ્રકાર્યવાદનાં મૂળભૂત લક્ષણો સમજાવો.

3. How do post-modernists explain the "Myth of Liberation".
અનુ-આધુનિકો "મુક્તિની મિથ્યા" કેવી રીતે સમજાવે છે ?

Or

અથવા

Discuss the main points of "deconstruction" according to Derrida.
દરિદા (Derrida) ના "વિખંડન" (Deconstruction) અંગેના મુખ્ય મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.

4. Do you agree that the problems of Indian unity can be solved if we have only one language ? Discuss.

શું તમે એ વાત સાથે સહમતી દર્શાવો છો કે જો આપણી એક જ ભાષા હોય તો ભારતની એકતાના પ્રશ્નો હલ થઈ જશે ? ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Do regional movements strengthen or weaken the unity of India ? Explain.

શું પ્રાદેશિક આંદોલનો ભારતની એકતાને મજબુત બનાવે છે કે તોડે છે ? ચર્ચા કરો.

5. Discuss M. N. Srinivas' views on "Dominant Caste".
એમ. એન. શ્રીનિવાસના "પ્રભાવિ-જાતિ" અંગેના વિચારોની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Write a note on Dr. B. R. Ambedkar's views on annihilating caste.
ડૉ. બી. આર. આંબેડકરના જાતિના જળમૂલથી નાશ અંગેના વિચારો ઉપર એક નોંધ લખો.

6. Write a note on poverty alleviation programmes of the government.
સરકારના ગરીબી નિવારણના કાર્યક્રમો ઉપર એક નોંધ લખો.

Or

અથવા

Critically examine the system of dowry.
દહેજ-પ્રથાનું ટિકાત્મક પરિક્ષણ કરો.

7. Discuss the types of ecological degradation in India.
ભારતમાં પર્યાવરણીય ધોવાણના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Write a note on AIDS and its social consequences.
“એઈડસ” અને તેના સામાજિક પરિણામો ઉપર એક નોંધ લખો.

8. "Drug addiction is found among the rich and the poor." Discuss its causes.
"માદક દ્રવ્યોની ટેવ ગરીબ અને શ્રીમંત બંનેમાં જોવા મળે છે." તેના કારણોની ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

State your views, sociologically, on suicides among the youth.
"યુવાનોમાં આત્મહત્યા" અંગે સમાજશાસ્ત્રીય રીતે તમારા વિચારો દર્શાવો.

9. Show how traditional structures of society slow down social development.
સમાજના પરંપરાગત માળખાં કેવી રીતે સામાજિક વિકાસની ગતિ મંદ પાડી દે છે તે દર્શાવો.

Or

અથવા

“Pluralism is the strength of Indian nation.” Comment.

“અનેકવિધતા ભારત દેશની તાકાત છે.” સમીક્ષા કરો.

10. Will privatisation of higher education result in greater resources for education ?

Discuss.

શું ઉચ્ચ શિક્ષણનું ખાનગીકરણ શિક્ષણને માટે વધુ સાધનો ઉપલબ્ધ કરી શકશે ? ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Write a note on the Information Communication Revolution.

માહિતી પ્રસારણના ક્ષેત્રે પ્રકટેલ ક્રાંતિ ઉપર એક નોંધ લખો.

Part B
વિભાગ 'બ'

Note :— This part has only *one* question of 40 marks to be answered in about 800 words.

નોંધ :— આ વિભાગમાં ફક્ત એક પ્રશ્ન છે તેના કુલ ૪૦ ગુણ છે. તેનો જવાબ લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં આપો.

11. Examine the relation between peasants movements and changes in rural society.

કૃષિક આંદોલનો અને ગ્રામીણ સમાજમાં પરિવર્તન વચ્ચેના સંબંધો તપાસો.

Or

અથવા

Show how the Industrial Policy Statement of 1991 differs from the earlier trends of industrial policy. Discuss.

૧૯૯૧ ની ઔદ્યોગિક નિતી અંગેનું વિધાન અગાઉની ઔદ્યોગિક નિતીના પ્રવાહોથી કેવી રીતે અલગ પડે છે ? ચર્ચા કરો.

Or

અથવા

Evaluate the role of culture in the course of modernization of developing countries.

વિકાસશીલ દેશોના આધુનિકીકરણમાં સંસ્કૃતિની ભૂમિકાનું મુલ્યાંકન કરો.

Or

અથવા

Are social and cultural factors responsible for population growth ? Give a detailed analysis.

શું સામાજિક સાંસ્કૃતિક પરિબલો વસ્તી વધારા માટે કારણભૂત છે ? વિગતવાર વિશ્લેષણ કરો.

Or

અથવા

Discuss the impact of globalisation on women's development.

મહિલાઓના વિકાસ પર વૈશ્વિકીકરણની અસરોની ચર્ચા કરો.

